

مورد حفظ ارزشهای انقلاب اسلامی

به راهنمایی:

محقق:

تقدیم به:

دانشگاه پیام نور مشهد

اردیبهشت ۱۳۹۰

www.kandoo.cn.com

فصل اول – طرح تحقیق

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

امروزه یکی از مهمترین دغدغه‌های انانی که مدعی دنباله روی امام و شهدا هستند، ترویج فرهنگ ایثار و شهادت به نسل جدید انقلاب است، و البته در این زمینه تلاشهای بسیاری انجام گرفته و در حال انجام است . در همین رابطه بیش از یک دهه است که در اجرای فرمان مقام معظم رهبری طرح " اردوهای فرهنگی راهیان نور " با هدف تبیین تفکر بسیجی ، آشنایی با دفاع مقدس، ایجاد دغدغه نسبت به آرمان‌های امام و انقلاب، آشنائی با مفاهیمی همچون زیارت، دفاع مقدس، شهید، شهادت ، جهاد ، ولایت، اطاعت پذیری در جنگ ، ایجاد حس وظیفه‌شناسی در افراد، مسؤولیت‌پذیری ، خودباوری، تعمیق هویت دینی و ملی و ایجاد نگرش مثبت به ارزشهای اسلام و انقلاب (حجاب ، اخلاق ، شرکت در مراسم مذهبی ، تقید در انجام واجبات و...) در دستور کار متولیان امور قرار گرفته و درمقاطع مختلف خصوصاً " روزهای آغازین هر سال ، گروههای سازمان یافته از اقشار مختلف خصوصاً " جوانان مناطق عملیاتی هشت سال دفاع مقدس را مورد بازدید قرار می دهند ، دانشگاه پیام نور مشهد نیز در طی این سالها همگام با سایر اقشار جامعه گروه های دانشجویی را به این مناطق گسیل داشته است. به نظر می رسد تاثیرات این اردوها بر نگرش دانشجویان و بازخورد اردوها و میزان دسترسی به اهداف مورد نظر مسئله ای است که کمتر مورد توجه متولیان فرهنگی قرار گرفته است ، بدیهی است نتایج حاصله از مطالعه تاثیرات این اردوها در دسترسی به اهداف مورد نظر ، دست مایه مناسبی برای آگاهی و اتخاذ تصمیمات بهتر اولیای امور خواهد بود .

مطالعه ، تاثیرات اردوهای راهیان نور، بر حفظ ارزشهای انقلاب اسلامی از سوی دانشجویان .

• اهداف جزئی :

۱. مطالعه تاثیرات اردوهای راهیان نور بر تعمیق هویت دینی دانشجویان .
۲. مطالعه تاثیرات اردوهای راهیان نور بر تعمیق هویت ملی دانشجویان .
۳. مطالعه تاثیرات اردوهای راهیان نور بر نگرش دانشجویان نسبت به حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی ، تقید در انجام واجبات و...
۴. مطالعه تاثیرات اردوهای راهیان نور بر نگرش دانشجویان نسبت به آرمان های انقلاب ،امام (ره) ، شهدا و دفاع مقدس

• سئوالهای تحقیق:

۱. آیا سفر راهیان نور بر تعمیق هویت دینی دانشجویان موثر است؟
۲. آیا سفر راهیان نور بر تعمیق هویت ملی دانشجویان موثر است ؟
۳. آیا نگرش دانشجویانی که اردوهای راهیان نور را رفته اند نسبت به گروهی که نرفته اند، به ارزشهای اسلام (حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی، تقید به انجام واجبات) تفاوت معنی داری دارد؟
۴. آیا نگرش دانشجویانی که به اردوهای راهیان نور رفته اند نسبت به گروهی که نرفته اند به آرمان های امام و شهدا، دفاع مقدس، تهاجم فرهنگی غرب تفاوت معنی داری دارد؟

• فرضیه ها:

۱. سفر راهیان نور بر تعمیق هویت دینی دانشجویان موثر است.
۲. سفر راهیان نور بر تعمیق هویت ملی دانشجویان موثر است.
۳. سفر راهیان نور بر نگرش دانشجویان به ارزشهای اسلامی (حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی ، تقید در انجام واجبات) مؤثر است .
۴. سفر راهیان نور بر نگرش دانشجویان نسبت به آرمان های انقلاب ،امام (ره) ، شهدا و دفاع مقدس مؤثر است.

۱. این پژوهش با استفاده از روش موردی و زمینه ای و طرح آزمون نهائی با گروه شاهد و استفاده از گزینش تصادفی بر گرفته از نظرات دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه پیام نور مشهد نیم سال دوم ۹۰-۸۹ انجام گرفته است .

۲. جامعه آماری دانشجویان مشغول به تحصیل ترم دوم سال تحصیلی ۸۹-۹۰ در دانشگاه پیام نور مشهد که در ترمهای قبلی به اردوهای راهیان نور اعزام شده اند بدلیل پراکندگی دانشجویان در رشته های مختلف از یک سو و فارغ التحصیل شدن بعضی از آنها از سوی دیگر تهیه آمار دقیق این دانشجویان با محدودیت مواجه بوده لیکن حدود ۵۰۰ نفر تخمین زده می شوند.

۳. روش نمونه گیری تصادفی ساده است ، پرسشنامه هادراختیار ۱۰۰ نفر از دانشجویان ۱۵ کلاس که دانشجویان رشته های مختلف حضور داشته اند قرار گرفته است ، ۹۰ نفر از دانشجویان پرسشنامه ها را تکمیل نموده اند . با بررسی ۹۰ پرسشنامه تکمیل شده مشخص شد ۲۷ نفر به اردوهای راهیان نور اعزام شده اند و ۶۳ نفر به این اردوها اعزام نشده اند . از بین ۶۳ پرسشنامه تکمیل شده توسط افرادی که به اردوها اعزام نشده اند ۲۷ مورد بصورت تصادفی ساده انتخاب شده و پاسخ های دوگروه اعزام شده و اعزام نشده مورد مطالعه قرار گرفته است .

۴. پرسشنامه منظمی با ۴۰ سؤال شامل چهاربخش ۱۱ سؤال مربوط به هویت دینی ، ۱۰ سؤال مربوط به هویت ملی ، ۹ سؤال مربوط به ارزشهای اسلامی (حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی، تقید به انجام واجبات) ، ۱۰ سؤال مربوط به آرمانهای انقلاب، امام و شهدا، دفاع مقدس، تهاجم فرهنگی غرب با مقیاس هفت درجه (کاملاً" ، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم، اصلاً") مبتنی بر چهار فرضیه مورد نظر در پژوهش طراحی شده و در اختیار ۱۰۰ نفر از دانشجویان ۱۵ کلاس که دانشجویان از رشته های مختلف حضور داشته اند قرار گرفته است ۹۰ نفر از دانشجویان پرسشنامه ها را تکمیل نموده اند و ۱۰ نفر پرسشنامه تکمیل نکرده اند .

۵. با استفاده از آمار توصیفی فراوانی پاسخ ها به هریک از گویه ها در دو گروه مورد بررسی قرار گرفته و شاخص مرکزی میانگین پاسخ ها در مورد هر یک از کویه ها از سوی گروهها مشخص و مقایسه گردیده است .

بیش از یک دهه است اردوهای راهیان نور به عنوان یکی از مهمترین شیوه‌های به کار گرفته شده درمقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان علیه نظام با هدف اصلی تبیین تفکر بسیجی و اهداف میانی: آشنایی بادفاع مقدس، ایجاد دغدغه در دانشجویان نسبت به آرمان‌های امام و انقلاب، درک الگوی رفتاری رزمندگان وقرار گرفتن در حال و هوای معنوی جبهه، آشنائی با مفاهیمی همچون زیارت، دفاع مقدس، شهید، شهادت، جهاد، معرفی سیره شهدای شاخص، خاطرات نبرد، بیان رویدادها، مفهوم انتظار و وظایف منتظر، آشنایی با ولایت، اطاعت پذیری در جنگ، ایجاد حس وظیفه‌شناسی در افراد، مسؤولیت‌پذیری و خودباوری، تعمیق هویت دینی و ملی، ایجاد نگرش مثبت به ارزشهای اسلام و انقلاب (حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی، تقید در انجام واجبات و...) برگذار می‌گردد.

بررسی پیشینه موضوع نشان می‌دهد، تاکنون مطالعات لازم پیرامون تاثیرات این اردوها در دسترسی به اهداف مورد نظر انجام نشده است، بدیهی است اگر ارزیابی و شناخت دقیقی از تاثیرات این اردوها بر جوامع هدف وجود نداشته باشد، تاثیرات این اردوها بر دانشجویان به عنوان یک گروه مرجع که نقش موثری در عرصه‌های مختلف جامعه در آینده خواهند داشت اهمیت و ضرورت بیشتری می‌یابد و پژوهش‌ها در این زمینه می‌تواند مستند علمی مناسبی برای برنامه ریزان و متولیان امور فرهنگی جامعه وخصوصاً در دانشگاه پیام نور باشد تا با آگاهی و شناخت بیشتری در این رابطه اقدام نمایند.

۱. محدودیت در انتخاب نمونه .
۲. عدم تناسب جنسیتی تعداد دانشجویان نمونه .
۳. با توجه به انتخاب نمونه تصادفی وجود دانشجویان بعضی از رشته های تحصیلی سبب آشنائی و نزدیکی موقعیت با خواسته ها و تمایلات مثبت در پژوهش می شود .

● محدودیت هائی که محقق در کنترل و نظارت بر آنها دخالت داشته است :

۱. تمایلات ذهنی محقق که در تفسیر یافته ها کنترل شده است .
۲. روش نمونه گیری که تلفیقی از تصادفی ساده و تصادفی ناحیه ای یا خوشه ای می باشد.

۱. کاروان راهیان نور : کاروان‌های راهیان نور کاروان‌هایی متشکله از دانشجویان و یا سایر اقشار است

که هدف مشهود آن بازدید از مناطق جنگی و هدف غایی آن انصاف به صفات شهیدان و کسب معرفت راجع به دفاع مقدس ملت ایران است. این اردو یکی از راه کارهای تثبیت ارزش‌های دفاع مقدس است.

۲. تهاجم فرهنگی: تهاجم و هجوم یک ملت به ملتی دیگر به صورتهای مختلف اقتصادی، سیاسی،

نظامی و فرهنگی صورت می‌پذیرد، اما در بین انواع یاد شده تهاجم فرهنگی، خطرناکتر از بقیه می‌باشد چون

در تهاجمات نظامی، اقتصادی و سیاسی، ملت مورد تهاجم قرار گرفته، از عملکرد دشمن و نیت‌های وی آگاهی

دارد، اما در تهاجم فرهنگی به دلیل ظرافتکاری دشمن، چنین تهاجمی آشکار نبوده و ممکن است ملتی

سالهای خیلی زیادی تحت چنین تهاجمی قرار گرفته باشند ولی خودشان متوجه تهاجم نبوده و بلکه حتی

مظاهر تهاجم دشمن را با عنوان مد یا روشنفکری قبول کنند تا حدیکه کسی اگر، آگاهی پیدا کرد و خواست

با آن مقابله کند با وی به عنوان ضد مد یا انسان عصر حجری برخورد می‌کنند. برای فرهنگ تعریف‌های

زیادی گفته شده اما به طور خلاصه و خیلی ساده می‌توان گفت که فرهنگ مایه‌های فکری و ارزشی است که

رفتارهای اختیاری و اجتماعی انسان، تحت تاثیر آنها قرار می‌گیرد و شامل شناختها و باورهای انسان، ارزشها و

گرایشها و رفتارها و کردارها می‌باشد بر این اساس تهاجم فرهنگی عبارت خواهد بود از هر گونه حرکتی از

دشمن که در صدد تغییر یا تحریف ارزشها و رفتار و کردارهای انسانی ملتی می‌باشد. به عبارت دیگر تهاجم

فرهنگی یعنی اینکه ملتی، بخواهد فرهنگ رایج و غالب یک ملتی را از دستش گرفته و فرهنگ خود را به آنها

تحمیل کند تا ملت مورد تهاجم گرفته تحت سلطه این ملت در آمده تا از این وسیله به این ملت تسلط یافته

و ضربان اقتصادی و سیاسی و نظامی آن را در دست خود بگیرند، و برای اینکار آسانترین راه و کم هزینه ترین

راهها، همان تغییر فکر و خط مشی ملت است اینکه فرهنگ شما، فرهنگ خوبی نیست اینگونه فکر کرده‌اید

که به اینجا رسیده‌اید، شما متحجرید، و انواع شعارهای به ظاهر زیبا، همچنانکه یکی از ماموران سیا نیز در

گزارشهایش نوشته که اتحاد جماهیر شوروی به این دلیل شکست خورد که متوجه نشد که اگر چهارچوب

فکریش را عوض کند، خود به خود همه چیز اعم از نظامات سیاسی و اقتصادی نیز عوض خواهد شد. بر این

اساس همیشه، قبل از تهاجمات نظامی، تهاجمات فرهنگی صورت می‌گیرد.

شخص باشد؛ یعنی آنچه که باعث تمایز یک فرد از دیگری باشد. پس هویت در خلا مطرح نمی‌شود. حتما یک خود وجود دارد وگرنه شناسایی معنا پیدا نمی‌کند. هویت بیشتر در زمینه‌های اجتماعی است که جای بحث دارد هویت ملی: کلمه "هویت" از نظر لغوی به معنی «هستی، وجود، ماهیت و سرشت» است و ریشه لغوی آن از واژه "هو" گرفته شده که اشاره به غایت، نهایت و کمال مطلق دارد و موجب شناسایی و تمایز فرد از دیگری می‌شود. این واژه که در اصطلاح علمی به معنای "چیستی‌شناسی" یا "کیستی‌شناسی" است، در روان‌شناسی برای اولین بار توسط اریکسون برای بیان مرحله‌ای از تحول جسمی و شخصیتی انسان، که به هویت فردی معنا شده است، به کار برده شد. ولی بعدها بتدریج وارد سایر حوزه‌های علوم انسانی گردید. در ارتباط با مقوله هویت پرسش‌های متعددی وجود دارد. یک دسته پرسش‌ها از بعد فلسفی و معرفت‌شناسی مطرح بوده و ناظر بر وجود یا فقدان هویت است. دسته دیگر از پرسش‌ها بر معنا و مفهوم هویت و ویژگی‌های آن دلالت دارند؛ بدین معنا که هویت چیست؟ آیا هویت معطوف به‌تغییر و تحول است یا تداوم و استمرار؟ عناصر ثابت و متحول هویت کدامند؟ آیا هویت امری‌ایجادی است یا اکتشافی و یا امری ثالث؟ سطوح مختلف هویت کدامند؟ و این سطوح چه نسبتی با یکدیگر دارند؟ به دنبال این پرسش‌هاست که می‌توان چیستی هویت ایرانی را نیز مورد توجه قرار داد و پرسید هویت ایرانی چیست و چه عناصر و مؤلفه‌هایی دارد؟ مفهوم "هویت ملی" به مثابه پدیده‌ای سیاسی و اجتماعی زاده عصر جدید است که از اواخر قرن نوزدهم میلادی به مشرق زمین و سرزمین‌های دیگر راه یافت. اما به‌عنوان مفهومی علمی از ساخته‌های علوم اجتماعی است که از نیمه دوم قرن بیستم میلادی به جای "خلق و خوی" و "خصیصه ملی" رو به گسترش نهاده است.

۴. **هویت دینی:** از نیازهای فطری آدمی، گرایش به عشق و پرستش است، به این معنا که انسان مستقل از هر گونه یادگیری در درونش تمایل به عبادت و بندگی خدا را احساس می‌کند. تجلی چنین احساس و تمایلی در اعمال و رفتار دینی آشکار می‌گردد و به طور کلی رابطه آدمی و دین و نسبتی که با آن پیدا می‌کند، در مقوله هویت دینی قابل تبیین و توضیح است. و به گفته یکی از روانشناسان، هدف ایدئولوژی ایجاد تصویری در ذهن شخص است که احساس فردی و جمعی هویت را در او تقویت نماید. بدیهی است از پیامدهای تکوین هویت دینی، احساس تعهد و مسئولیت در قبال ارزش‌ها و باورهای آن مکتب می‌باشد. برخی از صاحب نظران، تعهد را به عنوان سنگ بنای هویت دینی تلقی می‌نمایند.

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

فصل دوم – سابقه موضوع تحقیق

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

الف) فعالیت کاروانهای راهیان نور به همان سالهای ابتدائی دفاع مقدس باز می گردد، پس از آزاد سازی اولین سرزمینهای اشغالی در شمال خوزستان در سال ۱۳۶۱ عده ای از خانواده های شهدا ، مدیران ارشد نظام ونمایندگان مجلس شورای اسلامی به بازدید از این مناطق شتافتند این افراد با حضور در مناطق عملیاتی ضمن گرمی داشت یاد وخاطره شهدا از جبهه ها نیز بازدید کرده واز نزدیک با رزمندگان دیدار می کردند.

این سفرها در طول مدت دفاع مقدس گسترش نیافت زیرا حفظ جان بازدید کنندگان اهمیت فراوانی داشت ، اما پس از پایان جنگ در سال ۱۳۶۷ و برقراری امنیت در مناطق عملیاتی سازمانهای نظامی نظیر سپاه پاسداران ، ارتش و سایر نیروهای مسلح کاروان های راهیان نور را رونق دادند و با سازماندهی بیشتر به توسعه این سفرها کمک کردند .

از حدود سال ۱۳۷۷ در پی فرمان مقام معظم رهبری کاروان های راهیان نور شکل جدی تری بخود گرفته وکانون توجه مدیران، سازمانهای دولتی واقشار مختلف مردم و از جمله دانشجویان شد و هر سال با ورود بخش های مختلف بر دامنه آن افزوده می شود .

در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی نسبت به اهمیت کاروانهای راهیان نور آمده است :

۱. حرکت راهیان نور یک عملیات فرهنگی است.
۲. هرکس که دلش برای اسلام و قرآن می تپد باید این مناطق را بعنوان عرصه فدا کاریها و رشادتهای جوانان این سرزمین گرمی بدارد.

۳. این جنگ یک گنج است آیا خواهیم توانست این گنج را استخراج کنیم ، یانه؟ این هنراست که بتوانیم استخراج کنیم . امام سجاد (ع) توانست همان چند ساعت گنج عاشورا را استخراج کند . امام باقر (ع) و دیگر ائمه بعد از ایشان استخراج کردند .و چنان جاری نمودند این چشمه جوشان را که هنوز هم جاری است .و همیشه در زندگی منشاء خیر بوده ، همیشه بیدار کرده و همیشه در س داده است الان هم همینطور است .

مدد خداوند فرار گرفتند ، مایه نیازمندیم نه بداییم نه چگونه باید حواست و چگونه باید نلاس درد و چگونه باید جلب توفیق و مدد الهی نمود و ایشان علامتند برای اینکه راه گم نشود .

ب) با مطالعه دیدگاهها و نظرات بعضی از مسئولین و دست کاران طرح راهیان نور در جریان مصاحبه ها، سخنرانی ها و مقالات ونیز بررسی بازخورد ها در تالیفات بعضی از بازدید کنندگان مناطق یاد شده به تاثیرات این اردوها به ابعاد مختلف : فرهنگی ، اجتماعی ، سیاسی ، اقتصادی و... اشاره داشته اند :

• بعد فرهنگی :

۱. گسترش فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه.
۲. ارتقاء فرهنگ عمومی و تحکیم مبانی ارزشی اسلام و انقلاب.
۳. روایتگری و انتقال پیام ایثار گریها و فداکاری شهیدان .
۴. انجام رسالت انتقال فرهنگ دفاع مقدس به نسلهای بعدی .
۵. انتقال پیام شهیدان که جان خود را برای حفظ ارزشها قربانی کرده اند .
۶. همچنانکه نثار جان شهدا امنیت را به ملت هدیه کرده است قطعاً "انوار قدسی آنها حوز ه های فرهنگی را هم صیانت خواهد نمود و چراغ راه رهروان ولایت و امامت خواهند شد . که از زبان حال این هنرمند بازدید کننده مشهدی که در اردوهای دوهای راهیانور شرکت نموده پیداست :

من از دیار امام غریب ، می آیم	نفس نفس پرم از عطر سیب ، می آیم
برای دیدنتان راهیان وادی نور	به کربلای شما چون حبیب ، می آیم
دوای این دل بیمارخاک کوی شماست	به صد امید به نزد طبیب ، می آیم
برای آنکه زبوی شما ، شفا یابم	به نغمه خوش امن یجیب ، می آیم
هنوز یاد شما چلچراغ محفل ماست	به کسب نور کنون بی شکیب، می آیم

۱. بازدارندگی نسل جوان از ناهنجاریهای اجتماعی .
۲. ایجاد پل میان نسلهای گذشته و فعلی در بستر ارزشها.
۳. نشر آثار و ارزشهای دفاع مقدس .
۴. اخذ انرژی مثبت از روح بلند شهیدان توسط جوانان .
۵. ایجاد احساس دین در بین اقشار مختلف نسبت به کار مهمی که از سوی شهدا انجام شده است .

• بعد سیاسی :

۱. نهادینه شدن فرهنگ عهد و پیمان با شهیدان برای حفاظت از دست آوردها و اهداف والای آنها در ابتدای هرسال کاری ، تحصیلی و... در بین آحاد جامعه .
۲. بیان ناگفته های دفاع مقدس به روشهای مختلف و انتقال تجربیات .
۳. تقویت روحیه دشمن شناسی و دشمن ستیزی در جوانان .
۴. انجام عملیات فرهنگی در مقابله با شبیخون فرهنگی دشمن .
۵. مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن با روشهای نرم .
۶. تقویت روحیه اعتماد و خودباوری و افتخار بویژه در بین نسل جوان .

• بعد اقتصادی :

۱. آموزش مقاومت در برابر مشکلات و سوق دادن کشور در مسیر تعالی .
۲. ایجاد شتاب به با زسازی مناطق آسیب دیده از جنگ .

در مورد تاثیرات اردوهای راهیان نور بر حفظ ارزشهای انقلاب اسلامی پژوهشی انجام نشده ولی ضرورت برنامه ریزی برای گسترش فرهنگ ایثار و شهادت و پاسداشت مقام شهدا و نیز در ضرورت تشریح ابعاد مختلف دفاع مقدس را هکارها و مطالبی به نقل از پژوهشگران ارائه شده است، از جمله:

۱. محمد رضایی علی اکبر و همکاران (۱۳۸۶) به نقل از معدنی به تعریف فرهنگ شهادت پرداخته، آن را عبارت می‌داند از تمامی آثار باقی مانده از شهید، اعم از آثار غیر مادی (معنوی) مثل باورها، اعتقادات، خلیات، رفتارها و دیگر وجوه معنوی و الهی شهید که الهام گرفته از قرآن و معصومین (ع) است و آثار مادی که عبارتند: از تربت پاک شهید، وسایل شخصی، اسامی خیابان‌ها، مراسم مربوط به شهید، آثار مکتوب و کل هر چیزی که قابل لمس و مشاهده بوده، یادآور شهید باشد و سپس به برخی از کارکردهای فرهنگ ایثار و شهادت اشاره می‌کند، از جمله، فدا کردن جان برای حفظ ارزش‌ها، عزت بخشیدن به افراد جامعه، ایجاد هویت و هدف مشترک در میان افراد جامعه، همبستگی اجتماعی، ایجاد روحیه ظلم‌ستیزی و عدالت‌خواهی در جامعه، حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور در مقابل بیگانگان، ایجاد شور و نشاط و تحرک در بین افراد جامعه.

وی در پایان مقاله نیز به ایراد پیشنهادهایی در خصوص ترویج فرهنگ شهادت از جمله موارد زیر می‌پردازد:

۱- ترویج غیررسمی فرهنگ شهادت به جای رسمی و حکومتی؛ ۲- بیان واقعیت‌ها درباره زندگی شهدا؛ ۳ - موزه شهدا. در این باره معتقد است که فراهم نمودن فرصت‌های تشویقی برای بازدید عموم (اقتشار مختلف) از موزه شهدا نیز اقدام مناسبی برای ترویج فرهنگ شهادت است، چرا که موزه شهدا بخش مادی فرهنگ شهادت را به نمایش می‌گذارد و شهید در لابه‌لای آن انوار معنوی می‌تابد و ذهن را به سال‌های دور و روزهای انقلاب و جنگ می‌برد و آن ایام پرتلاطم را به یاد می‌آورد و به خوبی می‌تواند یادآور، تداوم‌بخش و استمرار بخش یاد و نام شهیدان گرانقدر باشد.

۲. محمد رضایی، علی اکبر و همکاران (۱۳۸۶) به نقل از ذبیح می‌نویسند که تبیین و شناساندن فرهنگ شهادت‌طلبی در این برهه از زمان که سردمداران کفر، شرک و ظلم برای نابودی دین هدایت هر روزه به حربه جدیدی رومی‌آورند، ضمن ارائه پاسخ‌های مناسب علمی به شبهات و القائات شیطنی یکی از مکانیزمهای

مصامین شهید و شهادت به بیین دیدگاه فران، دلم اهل بیت (ع)، عبادت طلبی و انار فردی و اجتماعی ان می پردازد. واز جمله به دو نتیجه اشاره می کند: ۱- به استناد آیات و روایات اسلامی شهادت قویترین و بالاترین عمل حفظ دین است؛ ۲- از مهمترین عوامل پیروزی نظامی بر دشمن استیلای فرهنگ شهادت طلبی بر مومنین جامعه اسلامی است.

۳- حمید علی صمیمی (۱۳۸۶) در مقاله ای تحت عنوان «مردم، فرهنگ ایثار و شهادت و آسیب شناسی آن» در باب اصلاح و بستر سازی مطلوب برای پیشگیری و درمان آسیبها و تهدیدهای فرهنگ ایثار و شهادت در چند قالب به ارائه پیشنهادهایی می پردازد که از جمله آنها قالب دوم است که مربوط به جامعه ایثارگری و حافظان فرهنگ ایثار و شهادت است که از آن به عنوان نقاط قوت یاد می کند و به بیان مهمترین عوامل در این زمینه می پردازد که عبارتند از:

الف) مزار شهدا: وجود گلزار شهدا به عنوان نشانه ها و نمونه های بارز از جامعه و خانواده بزرگ ایثارگران در جای جای میهن اسلامی است که هر وقت مردم بخواهند به آن توسل می جویند و یا با آن ارتباط برقرار می کنند و در ایامی هم بر مزار حاضر می شوند و به آنان احترام می گذارند و باید از این نقطه قوت نهایت استفاده را ببریم؛

ب) حضور ایثارگران (جانبازان و آزادگان): وی این مورد را نعمت و غنیمی برای جامعه ای که خواهان فرهنگ ناب اسلامی است، می داند و اینان را که به طور مستقیم در جنگ و دفاع مقدس بوده اند، بهترین گواه ایثار و شهادت برمی شمارد، زیرا آنان شهیدانی هستند که اکنون در میان ما هستند و مردم می توانند بدون واسطه با آنان صحبت کنند و با ارتباط مستقیم برای ناگفته ها و سؤالهای خود پاسخ بیابند و اینان می توانند ناطقان توانمند فرهنگ و باور ایثار باشند.

ج) یادمان تجلی ایثار و شهادت: هر ملتی برای گذشته پرافتخار خود همیشه توجه و احترام ویژه ای قائل است. بنابراین، برای حفظ آن باید. در منظر عمومی، آثار برجسته و سازه ای با عنوان یادمان شهدا و رزمندگان که برگرفته از آثار هنرمندان و استادان بزرگ باشد، ایجاد کرد.

د) خانواده شهدا: اینان به بهترین وجه می توانند چهره شهیدان و خاطرات و رفتار و نوع بینش آنان را در جامعه ترویج دهند.

از بیان اسبها و مواعی نه برای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در ایات قران و سنت سناسایی درده، به بیان راهکارهایی که در منابع اسلامی برای بسترسازی فرهنگ شهادت وجود دارد، می‌پردازد و یکی از اصول را ارزش دادن به شهادت و شهیدان به شیوه‌های مختلف می‌داند.

۵. احمدی فریبا (۱۳۸۶) در مقاله‌ای با عنوان «آسیب‌شناسی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت» در باب راهکارها برای مقابله با تحریفات، به عنوان یکی از آفتهای فرهنگ ایثار و شهادت اذعان می‌کند در حادثه خونین عاشورا، اسارت اهل بیت عصمت و طهارت (ع)، عامل بزرگی بود تا عاشورا تحریف نشود، و حقیقت وقایع عاشورا به مردم گفته شود و حقیقت قلب نشود، و در حال حاضر نیز حضور تعداد کثیری از رزمندگان، جانبازان، آزادگان و خانواده‌های معظم شهدا که راویان بلاواسطه و صدیق ایثار و شهادت هستند، به منزله گنجینه عظیمی است که در اختیار ماست که از آن غافلیم، در حالی که کسی بهتر از حاضرین در جبهه‌ها نمی‌تواند از چرایی و چگونگی حضور خود سخن بگوید. لذا ارتباط مستقیم و تعامل مناسب با این تعداد نسبتا کثیر از ایثارگران و خانواده‌های معظم آنان می‌تواند از تحریفات در این زمینه جلوگیری کند.

۶. باقر باقری (۱۳۸۶) در بخشی از مقاله مبانی دینی فرهنگ ایثار و شهادت با عنوان گریه بر شهدا پس از بیان داستان شهادت حضرت حمزه سیدالشهدا و گریه زنان و حضرت فاطمه (س) بر جنازه و قبر ایشان بنابه درخواست پیامبر (ص)، مطرح می‌کند که این جریان نشان می‌دهد که گرچه اسلام به گریه بر میت عادی چندان روی خوشی نشان نداده است، اما مایل است، که مردم بر شهید بگریند، زیرا شهید حماسه‌آفریده است و گریه بر شهید، شرکت در حماسه او، هماهنگی با روح او و موافقت با نشاط و حرکت در موج اوست. وی در بخش دیگری با عنوان تربت شهید بیان می‌کند که دستور ائمه (ع) مبنی بر سجده بر تربت امام حسین (ع) نوعی احترام به شهید و شهادت و به رسمیت شناختن قداست شهادت است و این پیام را به همراه دارد که ای مردم و ای مؤمنان، ارزش شهید را درک کنید، زیرا خاک تربت او به نماز ارزش می‌دهد.

۷. محمد علی خورسندیان (۱۳۸۶) در مقاله خود به معرفی جایگاه ایثار و شهادت در فرهنگ اسلامی و مقایسه آن با مفاهیم هم‌تراز آن در فرهنگ عبرانی می‌پردازد و نتیجه می‌گیرد که تنها عنصر هم‌تراز شهادت در آیین یهودیت جدید (صهیونیزم) هولوکاست است و در نهایت به معرفی بنیاد «یادواشم» (yadvashem) که اولین حمایت حقوقی اسرائیل از هولوکاست و مهمترین مرکز تحکیم این پندار در دنیاست، می‌پردازد و عنوان

را بر روی جوانان و سانی فرار داد به ارتباطی با هوولداست ندانستند و دارای فعالیت‌های مختلف از جمله ایجاد انواع بناهای یادبود، اعلام روز ملی تذکر، کتابخانه هولوکاست، مرکز اسناد هولوکاست و ... است. در قسمت ایجاد بناهای یادبود، بنیاد یادواشم آثار متعدد یادبودی برای هولوکاست بنا کرده است، از آن جمله موزه، باغ، یادواره، نامگذاری بیابانها و تپه‌ها، نصب مجسمه، مراکز آموزش، میادین، تفریحگاه‌ها و ... است. همچنین برخی از یادگارهای صنایع دستی در این زمینه ساخته شده است. دیدار از بنای یادبود هولوکاست، جزئی از برنامه رسمی سران دولت‌های خارجی در اسرائیل است. این مجموعه سالیانه دو میلیون بازدیدکننده دارد، و موزه‌های دیگری که در این زمینه ساخته شده است.

۸. محمود شارع‌پور (۱۳۸۶) در مقاله‌ای با عنوان توهم اجتماعی در تجلیل از ایثارگران جنگ (تجربه جهانی) بیان می‌کند که توهم اجتماعی که در خصوص تجلیل از ایثارگران وجود دارد، می‌تواند آسیب‌های جدی به فرهنگ ایثار و شهادت وارد کند. لذا کوشیده است تا با بیان تجربه برخی از کشورهای جهان در تجلیل از ایثارگران جنگ به اصلاح توهم اجتماعی کمک نماید. او تلاش جوامع برای تقدیر از رزمندگان جنگ را در دو بعد کلی بناهای یادبود و حمایت فردی می‌داند و در بخش بناهای یادبود و موزه جنگ عنوان می‌کند که پیش‌فرض دولت‌ها و جوامع از احداث موزه‌ها و بناهای یادبود جنگی این است که اشیای مادی بر حافظه ملت‌ها تأثیر مهمی دارند. به عبارت دیگر، بناها ابزاری برای انتقال معانی از یک نسل به نسل دیگرند. سپس وی در این زمینه به بیان تجربه برخی کشورها می‌پردازد؛ مثلاً موزه جنگ استرالیا را که امروزه نام آن یادگار جنگ است، مثال می‌زند که آن تمام اسناد از جمله خاطرات جنگ، گزارش عملیات، نقشه‌ها، دست‌نوشته، متن اشعار و آهنگهای جنگی، پوسترها، بروشورها، عکسها، مقالات و کتابها و ... جنگهایی که استرالیا در آن درگیر بوده، در آن نگهداری می‌شود. یا وجود مجموعه یادگار جنگ در کانادا را ذکر می‌کند، و همچنین از موزه یادگار ملی جنگ انگلستان صحبت می‌کند که بسیار زیبا و غنی ساخته شده است. در ادامه نیز بیان می‌کند که در انگلستان منظور از یادبود جنگ هر نوع شیء یا بنای فیزیکی است که برای گرامیداشت کسانی که در جنگ کشته شده‌اند، بنا گردیده و یا به نام آنان هدیه شده است؛ که این یادبود می‌تواند به کسانی که در جنگ شرکت کرده و زنده برگشته‌اند نیز اختصاص داده شود. وی عنوان می‌کند بیش از ۷۰ هزار یادبود جنگ در انگلستان وجود دارد که بیشتر آنها از سنگ، چوب یا فلز ساخته شده‌اند و همه در برخی موارد این یادبودها

امنیایی به این بناها اختصاص داده شده نه هدف آن حفاظت از تمام این بناهای یادبود است.

۹. سید حمید حسینی (۱۳۸۶) در مقاله «مفهوم پردازی آسیب‌شناسی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت» در بیان مشکلات انتقال پیام شهدا می‌نویسد: امروزه شاهد آن هستیم که با وجود تلاش‌های مروجان فرهنگ ایثار و شهادت، اعم از بنیاد شهید، و سایر ارگانها چنان که باید در انتقال محتوای پیام شهدا به مردم موفق نبوده‌ایم، و از جمله علل این موضوع را موارد زیر عنوان می‌کند:

۱- عدم ارائه و اجرای برنامه پیش‌بینی‌شده و منسجم به وسیله مروجان فرهنگ در بین مردم.

۲- عدم به کارگیری پیام‌های جذاب و قابل‌درک برای عموم مردم؛

۳- یکنواختی شیوه انتقال پیام و فقدان ظرافت و خلاقیت؛

۴- عدم ارزیابی بازخورد ارتباط خطی و یک بعدی بین پیام‌دهنده و پیام‌گیرنده.

۱۰. محمد حسین زاده معصومه و همکاران (۱۳۸۸) با همکاری گروه پژوهشی تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده «مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی» طرح ارزشیابی درون داد، فرآیند و برون داد اردوهای راهیان نور دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد، را بر پایه نظرات دانشجویانی که در طی سالهای ۸۶-۱۳۸۵ اعزام شده بودند، مورد بررسی قرار داده اند که نتایج حاصله عبارت است از :

۱- درخصوص ارزیابی برون‌داد (دستیابی اردو به اهداف مدنظر) نتایج گویای آن است که اردو به دو هدف از دوازده هدف خود به میزان مطلوبی دست یافته است. اهدافی که محقق شده، عبارتند از: ایجاد معنویت و حال و هوای جبهه، ایجاد حس زائر بودن در مناطق عملیاتی.

۲- درخصوص ارزشیابی فرآیند (فعالیت‌های صورت گرفته در اردو که به منظور دستیابی به اهداف طراحی شده بود)، نتایج حاکی از آن است که از مجموع فعالیت‌های مدنظر در اردو (سیزده مورد) تنها تعداد شش مورد محقق شده است. درخصوص کیفیت موارد محقق شده نیز بررسی نظر دانشجویان، گویای سطح بین متوسط و خوب فعالیت‌های یاده شده است.

زیارنامه مخصوص شهدا، سایر موارد در درون داد اردو، در حد متوسط و خوب بوده‌اند. تنها موردی نه از نظر دانشجویان در سطح عالی ارزیابی شد، مناطق منتخب برای بازدید بوده است.

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandooch.com

www.kandooch.com

فصل سوم - روش تحقیق

www.kandooch.com

www.kandooch.com

www.kandooch.com

با استفاده از روش موردی و زمینه ای و طرح آزمون نهائی با گروه شاهد و استفاده از گزینش تصادفی بر گرفته از نظرات دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه پیام نور مشهد نیم سال دوم ۹۰-۸۹ که در سنوات قبل به اردوهای راهیان نور اعزام شده اند .

• روش گزینش نمونه:

جامعه آماری دانشجویان مشغول به تحصیل ترم دوم سال تحصیلی ۸۹-۹۰ در دانشگاه پیام نور مشهد که در ترمهای قبلی به اردوهای راهیان نور اعزام شده اند البته بدلیل پراکندگی دانشجویان در رشته های مختلف از یک سو و فارغ التحصیل شدن بعضی از آنها از سوی دیگر تهیه آمار دقیق این دانشجویان با محدودیت مواجه بوده لیکن حدود ۵۰۰ نفر تخمین زده شده اند .

روش نمونه گیری ترکیبی از تصادفی ساده و خوشه ای بدلیل محدودیتهای موجود بوده است ، پرسشنامه ها در اختیار ۱۰۰ نفر از دانشجویان ۱۵ کلاس که دانشجویان از رشته های مختلف حضور داشته اند قرار گرفته ۹۰ نفر از دانشجویان پرسشنامه ها را تکمیل نموده اند و ۱۰ نفر پرسشنامه تکمیل نکرده اند . با بررسی ۹۰ پرسشنامه تکمیل شده ۲۷ نفر به اردوهای راهیان نور اعزام شده اند و ۶۳ نفر به این اردوها اعزام نشده اند . از بین ۶۳ پرسشنامه تکمیل شده توسط افرادی که به اردوها اعزام نشده اند ۲۷ مورد بصورت تصادفی ساده انتخاب شده و پاسخ های دو گروه اعزام شده و اعزام نشده مورد مطالعه قرار گرفته است.

• روش تهیه و اجرای پرسشنامه :

پرسشنامه منظمی با ۴۰ سؤال شامل چهاربخش ۱۱ سؤال مربوط به هویت دینی، ۱۰ سؤال مربوط به هویت ملی، ۹ سؤال مربوط به ارزشهای اسلامی (حجاب، اخلاق، شرکت در مراسم مذهبی، تقید به انجام واجبات)، ۱۰ سؤال مربوط به آرمانهای انقلاب امام و شهدا، دفاع مقدس، تهاجم فرهنگی غرب مقیاس هفت درجه (کاملاً، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم، اصلاً) مبتنی بر چهار فرضیه مورد نظر در پژوهش طراحی شده و در اختیار ۱۰۰ نفر از دانشجویان ۱۵ کلاس که دانشجویان از رشته های مختلف حضور داشته اند قرار گرفته است ۹۰ نفر از دانشجویان پرسشنامه ها را تکمیل نموده اند و ۱۰ نفر پرسشنامه تکمیل نکرده اند .

با استفاده از آمار توصیفی فراوانی پاسخ ها به هریک از گویه ها در دو گروه مورد بررسی قرار گرفته و شاخص مرکزی میانگین پاسخ ها درمورد هر یک از گویه ها از سوی گروهها مشخص و مقایسه گردیده است .

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

فصل چهارم و پنجم – یافته های تحقیق

وتجزیه و تحلیل

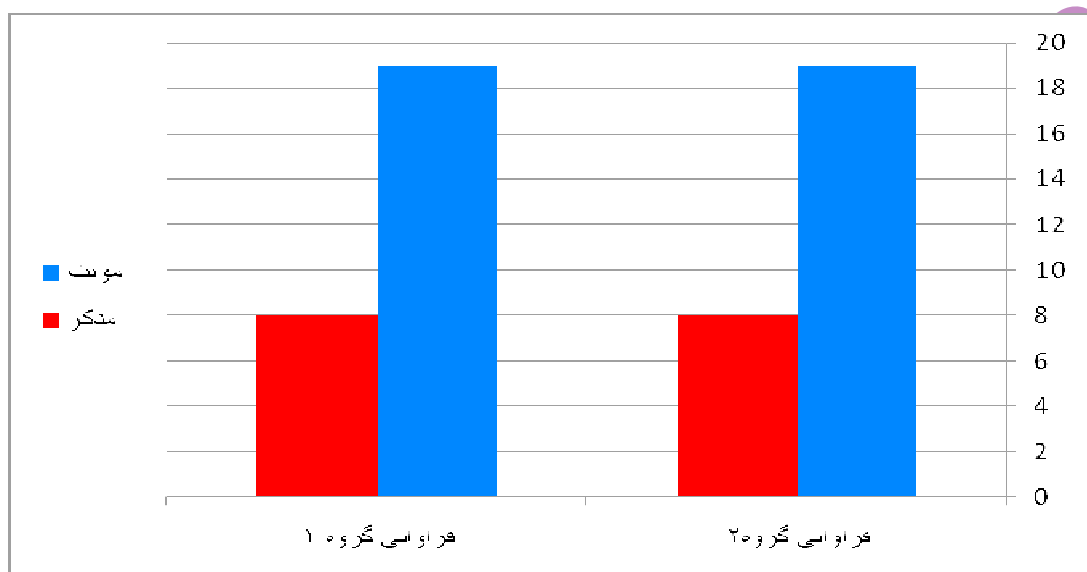
در جدول ها گروهی از دانشجویان که به سفر راهیان نور نرفته اند با عنوان (گروه ۱)

و گروهی از دانشجویان که به این سفرها رفته اند با عنوان (گروه ۲) ذکر شده است.

جدول ها:

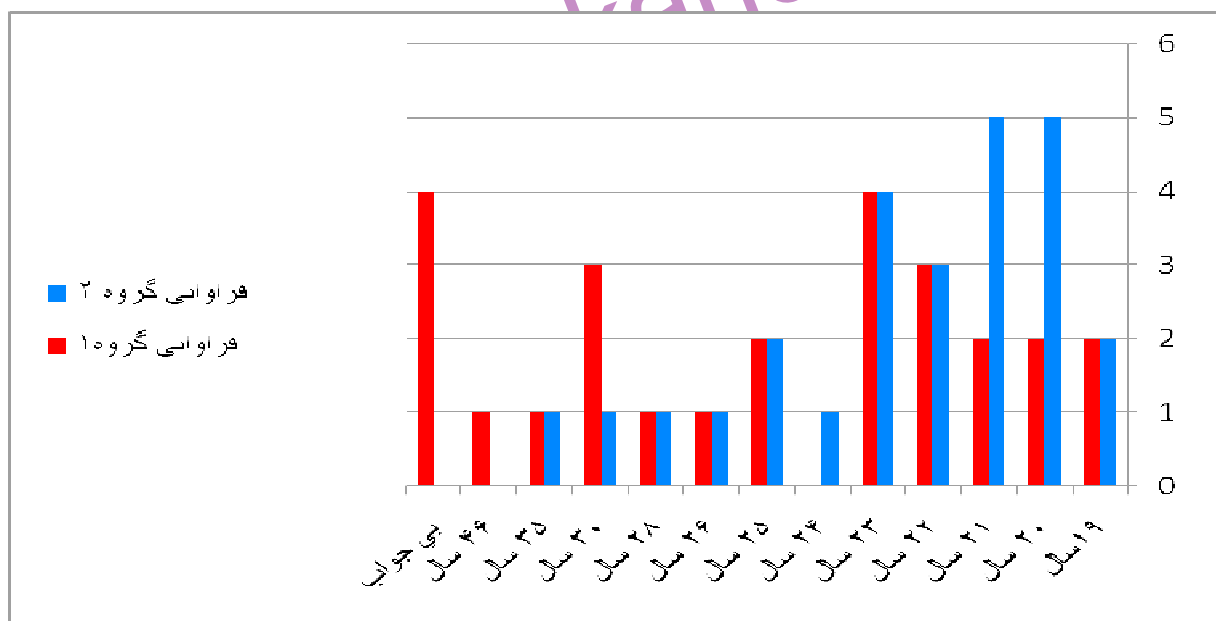
جدول شماره ۱- توزیع جنسی دانشجویان

جنسیت	فراوانی گروه ۱	فراوانی گروه ۲	درصد گروه ۱	درصد گروه ۲
مونث	۱۹	۱۹	۷۰/۴	۷۰/۴
مذکر	۸	۸	۲۹/۶	۲۹/۶
جمع	۲۷	۲۷	۱۰۰	۱۰۰

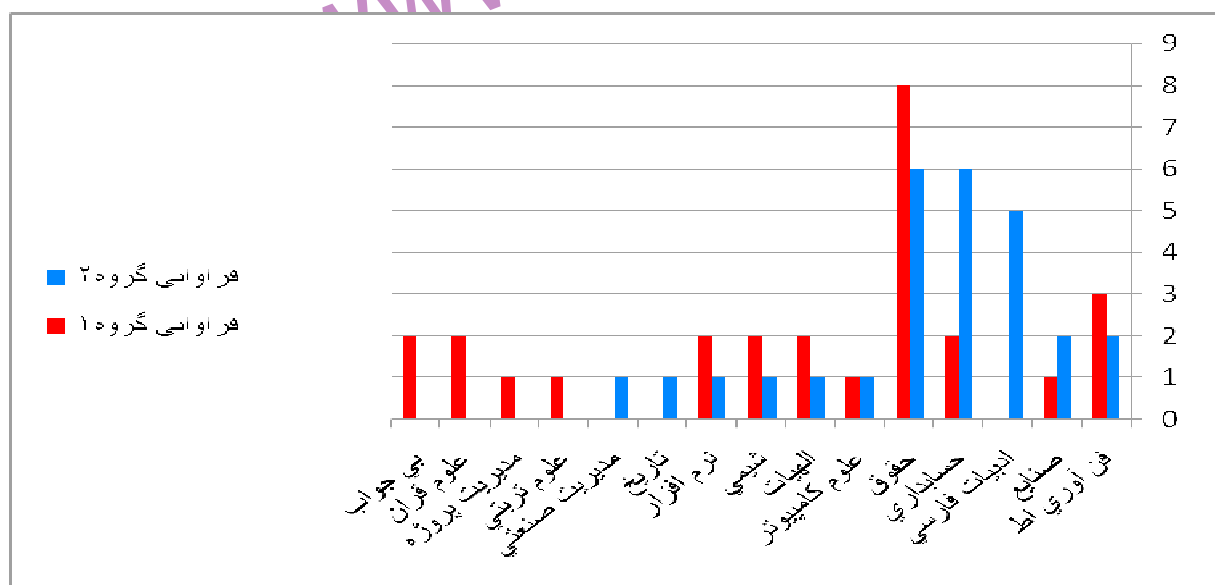
شکل شماره ۱- نمودار توزیع جنسی

سن	فراوانی گروه ۱	فراوانی گروه ۲	درصد گروه ۱	درصد گروه ۲
۱۹ سال	۲	۲	۷/۴	۷/۴
۲۰ سال	۲	۵	۷/۴	۱۸/۵
۲۱ سال	۲	۵	۷/۴	۱۸/۵
۲۲ سال	۳	۳	۱۱/۱	۱۱/۱
۲۳ سال	۴	۴	۱۴/۸	۱۴/۸
۲۴ سال	۰	۱	-	۳/۷۰
۲۵ سال	۲	۲	۷/۴	۷/۴
۲۶ سال	۱	۱	۳/۷۰	۳/۷۰
۲۸ سال	۱	۱	۳/۷۰	۳/۷۰
۳۰ سال	۳	۱	۱۱/۱	۳/۷۰
۳۵ سال	۱	۱	۳/۷۰	۳/۷۰
۴۶ سال	۱	۰	۳/۷۰	-
بی جواب	۴	۰	۱۴/۸	-
جمع	۲۷	۲۷	۱۰۰	۱۰۰

شکل شماره ۲- نمودار توزیع سنی دانشجویان

درصد گروه ۲	درصد گروه ۱	فراوانی گروه ۲	فراوانی گروه ۱	رشته تحصیلی
۷/۴	۱۱/۱	۲	۳	فن آوری اط
۷/۴	۳/۷۰	۲	۱	صنایع
۱۸/۵	-	۵	۰	ادبیات فارسی
۲۲/۲	۷/۴	۶	۲	حسابداری
۲۲/۲	۲۹/۶	۶	۸	حقوق
۳/۷	۳/۷	۱	۱	علوم کامپیوتر
۳/۷	۷/۴	۱	۲	الهیات
۳/۷	۷/۴	۱	۲	شیمی
۳/۷	۷/۴	۱	۲	نرم افزار
۳/۷	-	۱	۰	تاریخ
۳/۷	-	۱	۰	مدیریت صنعتی
-	۳/۷	۰	۱	علوم تربیتی
-	۳/۷	۰	۱	مدیریت پروژه
-	۷/۴	۰	۲	علوم قرآن
-	۷/۴	۰	۲	بی جواب
۱۰۰	۱۰۰	۲۷	۲۷	جمع

شکل شماره ۳- نمودار توزیع رشته های تحصیلی دانشجویان

ارزسهای اسلام و انقلاب در بین دانشجویان بوده است، برای هر یک از معونه های مد دور ستوال هانی (نویه)
در پرسشنامه در نظر گرفته شده ودر مورد هر یک از گویه ها که تحلیل نتایج بدست آمده در پاسخ ها در این
بخش آمده است .

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

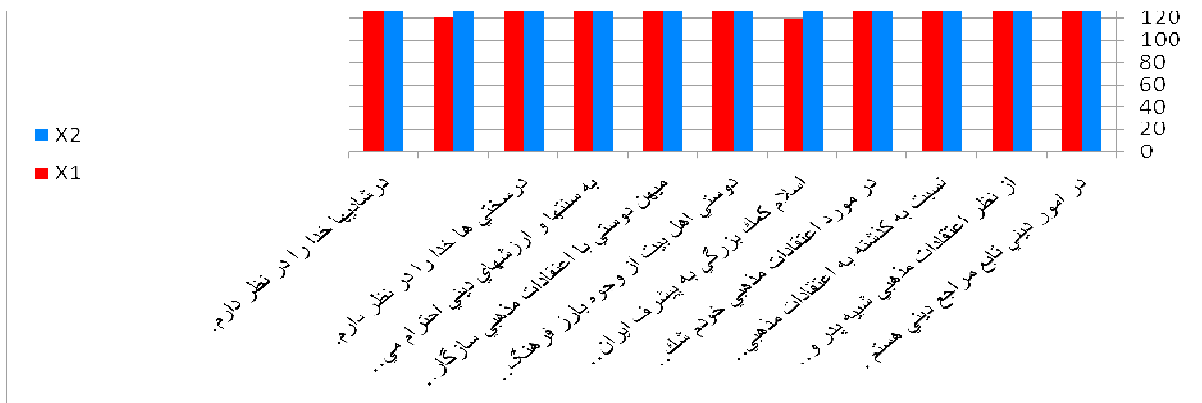
www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

در این مقوله تعداد ۱۱ گویه مورد پرسش قرار گرفته و از افراد خواسته شد تا نظر خود را در باره هریک از گویه های مذکور که برگرفته از اهداف بودند، بر روی طیفی با گزینه های، کاملاً، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم، اصلاً مشخص نمایند. که نتایج بدست آمده در جدول شماره (۴) مشاهده می شود.

جدول شماره ۴- فراوانی و میانگین پاسخ ها به گویه های مربوط به تعمیق هویت دینی

شماره	گویه ها	X ₁	X ₂	اختلاف
۶	در امور دینی تابع مراجع دینی هستم .	۱۲۶	۱۵۸	+۳۲
۱۱	از نظر اعتقادات مذهبی شبیه پدر و مادرم هستم .	۱۴۷	۱۴۲	-۵
۱۲	نسبت به گذشته به اعتقادات مذهبی وفادارترم .	۱۳۳	۱۴۶	+۱۳
۱۳	در مورد اعتقادات مذهبی خودم شک نمی کنم.	۱۲۷	۱۵۰	+۲۳
۱۵	اسلام کمک بزرگی به پیشرف ایران کرده است .	۱۱۹	۱۶۴	+۴۵
۱۶	دوستی اهل بیت از وجوه بارز فرهنگ ایرانی است .	۱۵۸	۱۵۲	-۶
۱۸	میهن دوستی با اعتقادات مذهبی سازگار است .	۱۳۷	۱۵۰	+۱۳
۲۱	به سنتها و ارزشهای دینی احترام می گذارم.	۱۴۳	۱۶۲	+۱۹
۲۷	درسختی ها خدا را در نظر دارم.	۱۸۳	۱۸۰	-۳
۳۱	ارزشهای دینی ما با پیشرفتهای علمی هماهنگ است	۱۲۰	۱۴۵	+۲۵
۳۹	درشادیها خدا را در نظر دارم.	۱۶۹	۱۷۲	+۳
-	حاصل جمع	۱۵۶۲	۱۷۲۱	۱۵۶
-	میانگین	۱۴۲	۱۵۶/۴۵	۱۴/۴۵

شکل شماره ۴- نمودار فراوانی و میانگین پاسخ ها به گویه های مربوط به تعمیق هویت دینی

در جدول شماره (۴) مشاهده می شود که فراوانی در گویه های شماره ۱۱، ۱۶، ۲۷ پاسخ های

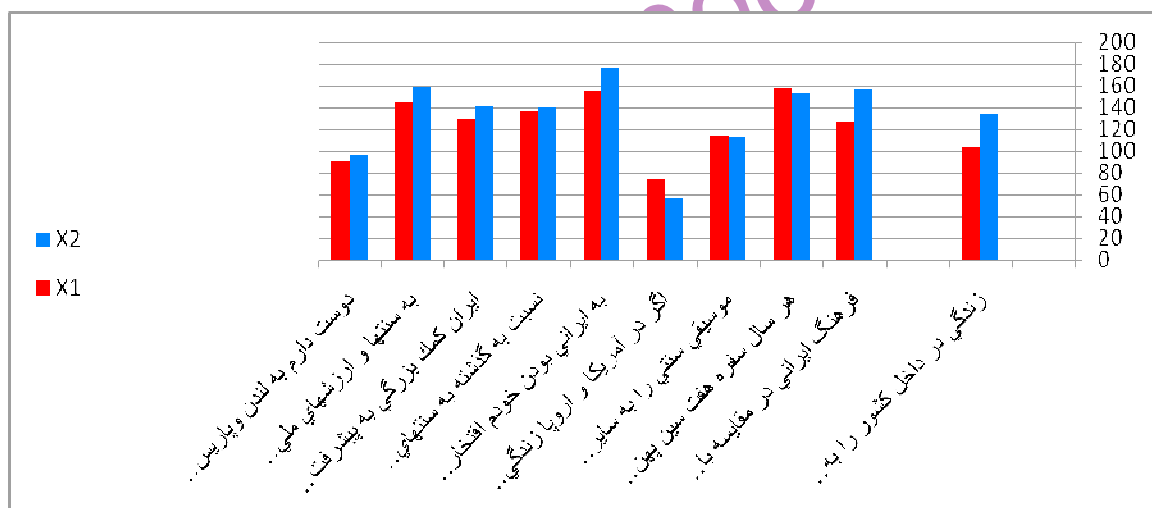
گروهی که به اردوها اعزام نشده اند بیشتر از گروهی است که به اردوها اعزام شده اند ولی در گویه های ۳۹، ۳۱، ۲۱، ۱۸، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۶ گروهی که به اردوها اعزام شده اند فراوانی بیشتری را نشان می دهد.

براین اساس می توان گفت اردوهای راهیان نور بر نگرش دانشجویان در شباهت به پدر و مادر در اعتقادات مذهبی، دوستی اهل بیت بعنوان خصیصه فرهنگی بارز ایرانی ها و در نظر داشتن خداوند در سختی ها تاثیری نداشته ولی در تقویت نگرش دانشجویان به تابعیت از مراجع دینی، وفاداری به اعتقادات و سنتهای مذهبی، اعتقاد به نقش دین در پیشرفت کشور، هماهنگی دوستی میهن با اعتقادات مذهبی، عدم شک در مورد اعتقادات مذهبی، کمک اسلام به پیشرفت ایران، احترام به سنتها و ارزشهای اسلامی و در نظر داشتن خداوند به هنگام شادیها موثر بوده است.

• یافته های مربوط به تاثیر اردوها بر تعمیق هویت ملی دانشجویان :

در این مقوله تعداد ۱۰ گویه مورد پرسش قرار گرفته و از افراد خواسته شد تا نظر خود را در باره هریک از گویه های مذکور که برگرفته از اهداف بودند، بر روی طیفی با گزینه های کاملاً، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم، اصلاً مشخص نمایند. که نتایج بدست آمده در جدول شماره (۵) مشاهده می شود.

شماره	گویه ها	X1	X2	اختلاف d
۱	زندگی در داخل کشور را به زندگی در کشوری دیگر ترجیح می دهیم.	۱۰۴	۱۳۴	+۳۰
۲	فرهنگ ایرانی در مقایسه با سایر تمدنهای حرفهای مهمی برای گفتن دارد.	۱۲۷	۱۵۷	+۳۰
۳	هر سال سفره هفت سین پهن می کنیم.	۱۵۸	۱۵۳	-۵
۴	موسیقی سنتی را به سایر انواع موسیقی ترجیح می دهیم.	۱۱۴	۱۱۳	-۱
۵	اگر در آمریکا و اروپا زندگی می کردم خوشبخت تر بودم.	۷۴	۵۷	-۱۷
۱۹	به ایرانی بودن خودم افتخار می کنم.	۱۵۵	۱۷۶	+۲۱
۲۳	نسبت به گذشته به سنتهای ملی وفادارترم.	۱۳۷	۱۴۰	+۳
۲۴	ایران کمک بزرگی به پیشرفت اسلام کرده است.	۱۳۰	۱۴۱	+۱۱
۳۲	به سنتها و ارزشهای ملی احترام می گذارم.	۱۴۵	۱۵۹	+۱۴
۳۸	دوست دارم به لندن و پاریس بروم	۹۱	۹۷	+۶
-	حاصل جمع	۱۲۳۵	۱۳۲۷	۹۲
-	میانگین	۱۲۳/۵	۱۳۲/۷	۹/۲

شکل شماره ۵- نمودار فراوانی پاسخ ها به گویه های مربوط به هویت ملی

در جدول شماره (۵) مشاهده می شود که در گویه های ۳،۵ فراوانی پاسخ های گروهی که

به اردوها اعزام نشده اند بیشتر از گروهی است که به اردوها اعزام شده اند در گویه ۴، پاسخ منفی

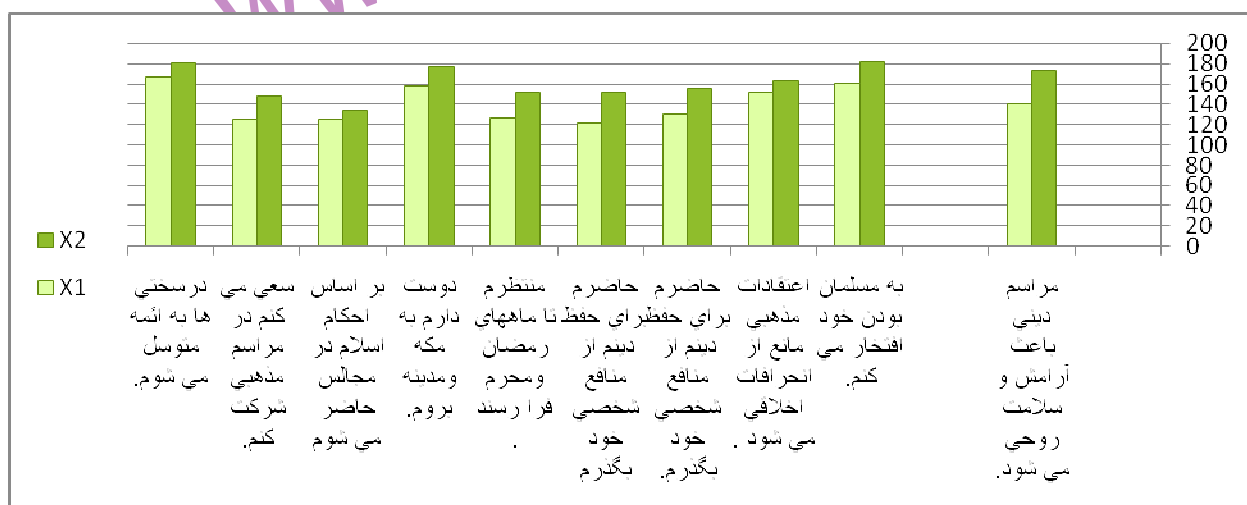
رفته اند افزایش را نشان می دهد.

براین اساس می توان گفت که اردوها برنگرش دانشجویان به پهن کردن سفره هفت سین ، ترجیح موسیقی سنتی بر سایر موسیقی ها تاثیری نداشته ولی برنگرش دانشجویان به وفاداری به سنتهای ملی ، ترجیح زندگی در داخل کشور، حرف داشتن فرهنگ ایرانی در مقایسه با سایر فرهنگها ، عدم جستجوی خوشبختی با زندگی در اروپا و آمریکا، مفتخر به ایرانی بودن ، کمک ایران به پیشرفت اسلام ، احترام به سنتها و ارزشهای ملی و علاقه رفتن به لندن و پاریس تاثیر داشته است.

• یافته های مربوط به تاثیر اردوها برحفظ ارزشهای اسلام توسط دانشجویان :

در این مقوله تعداد ۱۰گویه مورد پرسش قرار گرفته و از افراد خواسته شد تا نظر خود را در باره هریک از گویه های مذکور که برگرفته از اهداف بودند ، برروی طیفی با گزینه های ، کاملاً، خیلی زیاد، زیاد،متوسط، کم، خیلی کم، اصلاً مشخص نمایند. که نتایج بدست آمده در جدول شماره (۶) مشاهده می شود .

شماره	گویه ها	X1	X2	اختلاف d
۷	مراسم دینی باعث آرامش و سلامت روحی می شود.	۱۴۱	۱۷۳	+۳۲
۸	به مسلمان بودن خود افتخار می کنم.	۱۶۱	۱۸۲	+۲۱
۹	اعتقادات مذهبی مانع از انحرافات اخلاقی می شود.	۱۵۲	۱۶۳	+۱۱
۱۰	حاضریم برای حفظ دینم از منافع شخصی خود بگذرم.	۱۳۱	۱۵۶	+۲۵
۱۷	حاضریم برای حفظ دینم از منافع شخصی خود بگذرم	۱۲۱	۱۵۲	+۳۱
۲۲	منتظریم تا ماههای رمضان و محرم فرارسند.	۱۲۶	۱۵۲	+۲۶
۲۸	دوست دارم به مکه و مدینه بروم.	۱۵۸	۱۷۷	+۱۹
۲۹	بر اساس احکام اسلام در مجالس حاضر می شوم	۱۲۵	۱۳۴	+۹
۳۴	سعی می کنم در مراسم مذهبی شرکت کنم.	۱۲۵	۱۴۸	+۲۳
۳۷	درسختی ها به ائمه متوسل می شوم.	۱۶۷	۱۸۱	+۱۴
-	حاصل جمع	۱۴۰۷	۱۶۱۸	۲۱۱
-	میانگین	۱۴۰/۷	۱۶۱/۸	۲۱/۱

شکل شماره ۶- نمودار فراوانی پاسخ ها به کویه های ارزشهای اسلامی

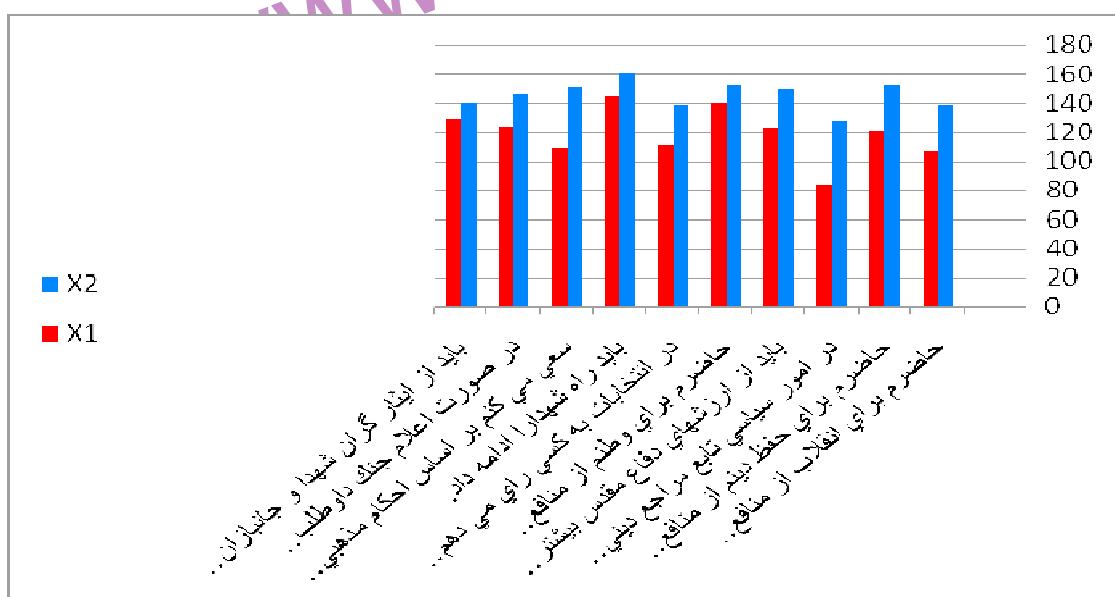
شده اند در کلیه گویه ها ی (۷،۸،۹،۱۰،۱۷،۲۲،۲۸،۲۹،۳۴،۳۷) افزایش را نشان می دهد.

براین اساس می توان گفت که اردوها برنگرش دانشجویان مبنی بر اینکه اعتقادات مذهبی مانع از انحرافات اخلاقی می باشد ، مراسم دینی باعث آرامش و سلامت روح می شود ، افتخار کردن به مسلمان بودن خود ، انتظار کشیدن برای فرا رسیدن ماههای رمضان و محرم ، گذشتن از منافع شخصی برای حفظ دین، علاقه به سفرمعنوی مکه ومدینه ،حضور در مراسم بر اساس احکام اسلام، تلاش برای شرکت در مراسم مذهبی و متوسل شدن به ائمه در مشکلات تاثیر داشته است.

• یافته های مربوط به تاثیر اردوها برحفظ ارزشهای انقلاب توسط دانشجویان :

در این مقوله تعداد ۱۰گویه مورد پرسش قرار گرفته و از افراد خواسته شد تا نظر خود را در باره هریک از گویه های مذکور که برگرفته از اهداف بودند ، برروی طیفی با گزینه های ،کاملاً،خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم،خیلی کم، اصلاً مشخص نمایند. که نتایج بدست آمده در جدول شماره(۷) مشاهده می شود .

شماره	گویه ها	X1	X2	اختلاف d
۱۴	حاضر م برای انقلاب از منافع شخصی خودم بگذرم.	۱۰۶	۱۳۹	+۳۳
۱۷	حاضر م برای حفظ دینم از منافع شخصی خودم بگذرم.	۱۲۱	۱۵۲	+۳۱
۲۰	در امور سیاسی تابع مراجع دینی هستم.	۸۴	۱۲۸	+۴۴
۲۵	باید از ارزشهای دفاع مقدس بیشتر از این یاد شود.	۱۲۲	۱۴۹	+۲۷
۲۶	حاضر م برای وطنم از منافع شخصی خود بگذرم .	۱۴۰	۱۵۳	+۱۲
۳۰	در انتخابات به کسی رای می دهم که در راه امام خمینی (ره) باشد .	۱۱۱	۱۳۹	+۲۸
۳۳	باید راه شهدار ا ادامه داد.	۱۴۴	۱۶۰	+۱۶
۳۵	سعی می کنم بر اساس احکام مذهبی زندگی کنم.	۱۰۹	۱۵۰	+۴۱
۳۶	در صورت اعلام جنگ داوطلب حضور در جبهه هستم .	۱۲۳	۱۴۶	+۲۳
۴۰	باید از ایثار گران شهدا و جانبازان و خانواده های آنها بیشتر از این قدردانی شود	۱۲۹	۱۴۰	+۱۱
-	حاصل جمع	۱۱۸۹	۱۴۵۵	۲۶۶
-	میانگین	۱۱۸/۹	۱۴۵/۵	۲۶/۶

شکل شماره ۷- نمودار فراوانی پاسخ ها به کویه های مربوط به ارزشهای انقلاب

سبب به پاسح های تروهی ده به این اردوها برفته اند افزایش ستان می دهد .

براین اساس می توان گفت اردوهای راهیان نور بر نگرش دانشجویان به گذشتن از منافع شخصی برای

حفظ انقلاب ،دین و وطن ،تبعیت از مراجع دینی در امور سیاسی،یاد کردن بیشتر از ارزشهای دفاع مقدس ،

رای دادن در انتخابات به کسانی که در راه امام (ره) قرار دارند ،ضرورت ادامه راه شهدا، زندگی کردن بر اساس

احکام مذهبی، داوطلبی برای حضور در جبهه در صورت اعلان جنگ و ضرورت قدردانی بیشتر از ایثار گران

،شهدا،جانبازان و خانواده های آنها تاثیر داشته است .

تعداد	اختلاف u	۸۱	۸۲	نویه	تعداد
۱	+۲۰	۱۰۴	۱۲۴	زندگی در داخل کشور را به زندگی در کشوری دیگر ترجیح می دهم.	۱
۲	+۳۰	۱۲۷	۱۵۷	فرهنگ ایرانی در مقایسه با سایر تمدنهای حرفهای مهمی برای گفتن دارد.	۲
۳	-۵	۱۵۸	۱۵۳	هر سال سفره هفت سین پهن می کنیم.	۳
۴	-۱	۱۱۴	۱۱۳	موسیقی سنتی را به سایر انواع موسیقی ترجیح می دهم.	۴
۵	-۱۷	۷۴	۵۷	اگر در آمریکا و اروپا زندگی می کردم خوشبخت تر بودم.	۵
۶	+۲۲	۱۲۶	۱۵۸	در امور دینی تابع مراجع دینی هستم.	۶
۷	+۳۲	۱۴۱	۱۷۳	مراسم دینی باعث آرامش و سلامت روحی می شود.	۷
۸	+۲۱	۱۶۱	۱۸۲	به مسلمان بودن خود افتخار می کنم.	۸
۹	+۱۱	۱۵۲	۱۶۳	اعتقادات مذهبی مانع از انحرافات اخلاقی می شود.	۹
۱۰	+۲۵	۱۳۱	۱۵۶	حاضریم برای حفظ دینم از منافع شخصی خود بگذرم.	۱۰
۱۱	-۵	۱۴۷	۱۴۲	از نظر اعتقادات مذهبی شبیه پدر و مادرم هستم.	۱۱
۱۲	+۱۳	۱۳۳	۱۴۶	نسبت به گذشته به اعتقادات مذهبی وفادارترم.	۱۲
۱۳	+۲۳	۱۲۷	۱۵۰	در مورد اعتقادات مذهبی خودم شک نمی کنم.	۱۳
۱۴	+۳۳	۱۰۶	۱۳۹	حاضریم برای انقلاب از منافع شخصی خودم بگذرم.	۱۴
۱۵	+۴۳	۱۱۹	۱۶۴	اسلام کمک بزرگی به پیشرفت ایران کرده است.	۱۵
۱۶	-۶	۱۵۸	۱۵۲	دوستی اهل بیت از وجوه بارز فرهنگ ایرانی است.	۱۶
۱۷	+۲۱	۱۲۱	۱۵۲	حاضریم برای حفظ دینم از منافع شخصی خودم بگذرم.	۱۷
۱۸	+۱۳	۱۳۷	۱۵۰	میهمان دوستی با اعتقادات مذهبی سازگار است.	۱۸
۱۹	+۲۱	۱۵۵	۱۷۶	به ایرانی بودن خودم افتخار می کنم.	۱۹
۲۰	+۴۴	۸۴	۱۲۸	در امور سیاسی تابع مراجع دینی هستم.	۲۰
۲۱	+۱۹	۱۴۲	۱۶۲	به سنتها و ارزشهای دینی احترام می گذارم.	۲۱
۲۲	+۲۶	۱۲۶	۱۵۲	منتظرم تا ماههای رمضان و محرم فرارسند.	۲۲
۲۳	+۳	۱۳۷	۱۴۰	نسبت به گذشته به سنتهای ملی وفادارترم.	۲۳
۲۴	+۱۱	۱۳۰	۱۴۱	ایران کمک بزرگی به پیشرفت اسلام کرده است.	۲۴
۲۵	+۲۷	۱۲۲	۱۴۹	باید از ارزشهای دفاع مقدس بیشتر از این یاد شود.	۲۵
۲۶	+۱۲	۱۴۰	۱۵۲	حاضریم برای وطنم از منافع شخصی خود بگذرم.	۲۶
۲۷	-۳	۱۸۳	۱۸۰	در سختی ها خدا را در نظر دارم.	۲۷
۲۸	+۱۹	۱۵۸	۱۷۷	دوست دارم به مکه و مدینه بروم.	۲۸
۲۹	+۹	۱۲۵	۱۳۴	بر اساس احکام اسلام در مجالس حاضر می شوم.	۲۹
۳۰	+۲۸	۱۱۱	۱۳۹	در انتخابات به کسی رای می دهم که در راه امام خمینی (ره) باشد.	۳۰
۳۱	+۲۵	۱۲۰	۱۴۵	ارزشهای دینی ما با پیشرفتهای علمی هماهنگ است.	۳۱
۳۲	+۱۴	۱۴۵	۱۵۹	به سنتها و ارزشهای ملی احترام می گذارم.	۳۲
۳۳	+۱۴	۱۴۴	۱۶۰	باید راه شهدا ادامه داد.	۳۳
۳۴	+۲۳	۱۲۵	۱۴۸	سعی می کنم در مراسم مذهبی شرکت کنم.	۳۴
۳۵	+۴۱	۱۰۹	۱۵۰	سعی می کنم بر اساس احکام مذهبی زندگی کنم.	۳۵
۳۶	+۲۳	۱۲۳	۱۴۶	در صورت اعلام جنگ داوطلب حضور در جبهه هستم.	۳۶
۳۷	+۱۴	۱۶۷	۱۸۱	در سختی ها به ائمه متوسل می شوم.	۳۷
۳۸	+۶	۹۱	۹۷	دوست دارم به لندن و پاریس بروم.	۳۸
۳۹	+۳	۱۶۹	۱۷۲	درشادیهها خدا را در نظر دارم.	۳۹
۴۰	+۱۱	۱۲۹	۱۴۰	باید از ایثارگران شهدا و جانبازان خانواده های آنها بیشتر از این قدردانی شود	۴۰
-	۶۸۷	۵۲۷۲	۵۹۵۹	حاصل جمع	-
-	۱۷/۱۷۵	۱۳۱/۸	۱۴۸/۹۷۵	میانگین	-

شکل شماره ۸- نمودار فراوانی دو گروه

۱،۱،۱۱،۱۶،۱۷،۱۲ بیتتر از گروهی که به اردوها اعزام شده اند می باشد، در دویه شماره ۵ فراوانی کمتر گروه اعزام شده ناشی از تاثیر مثبت اردوها بوده و در ۳۴ گویه دیگر فراوانی های گروهی که به اردوها اعزام شده اند افزایش را نشان می دهد.

براین اساس می توان گفت اردوهای راهیان نور بر ۱۰٪ از گویه ها تاثیری نداشته است ولی تاثیر مثبت اردوهای راهیان نور ۹۰٪ از گویه ها مشاهده می گردد.

فصل ششم – خلاصه تحقیق و پیشنهادها

طرح حاضر به بررسی تاثیر اردوهای راهیان نور بر تعمیق هویت دینی و ملی ، حفظ ارزشهای اسلام و انقلاب از سوی دانشجویان دانشگاه پیام نور مشهد که مناطق عملیاتی هشت سال دفاع مقدس را مورد بازدید قرار داده اند پرداخته است .

صرف نظر از میزان تاثیرات اردوهای راهیان نور بر نگرش دانشجویان در ۹۰٪ از زمینه های مورد بررسی در مقولات فوق هرچند اندک مشاهده می شود .

۱. زمینه برای حضور و نقش بیشتر مردم در سرمایه گذاری ، مدیریت و... اردوهای راهیان نور فراهم شود .
۲. توجه ویژه به قشر دانش آموز و دانشجو با توجه به تاثیر گذاری این اقشار و رویکرد فرهنگی طرح برای جذب منابع ضرورت دارد .
۳. برنامه ریزی برای تعمیم اردوها به مناطق و مقاطع مختلف با توجه به ویژگیهای جغرافیائی موجود و جاذبه های گردشگری .
۴. برنامه ریزی برای بررسی مسائل ، مشکلات و آسیب های اردوها بطور مستمر .
۵. برنامه ریزی برای مطالعه و ارزشیابی اهداف ، فرآیند ها و درونداد اردوها بطور مستمر .
۶. ارائه برنامه آموزشی برای جامعه هدف ، ارزشیابی و ارائه کارنامه آموزشی .

۱. نشریه ره آورد سر زمین نور ، یوسفی حمید، چاپ شمس ، خرداد ۸۶

۲. کتاب ، شهید چمران، دهقان احمد، چاپ هفتم، ۱۳۸۶، انتشارات مدرسه سازمان پژوهش و برنامه

ریزی وزارت آپ

۳. ماهنامه مرکز مشاوره پویا، شماره ۱۱۳

۴. سایت خبرگزاری مهر.

۵. سایت جامع دفاع مقدس .

۶. سایت امتداد .

۷. سایت ایرانداک.

۱. پرسشنامه دانشجویان گروه ۱ که در اردوهای راهیان نور شرکت نکرده اند ۲۷ برگ.
۲. پرسشنامه دانشجویان گروه ۲ که در اردوهای راهیان نور شرکت کرده اند ۲۷ برگ.
۳. پرسشنامه دانشجویان که مورد تجزیه و تحلیل قرار نگرفته است ۳۶ برگ.

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com